

RADOŠŤ

Zdrcujúce čísla.

Nedávno prešla novinami zpráva, že naša republika má najvyšší počet — sebevražď. Na 100.000 obyvateľov pripadalo v roku 1933 — 38 sebevražď. Celkový počet sebevrahov teda je 4.544. Štyritisíc päťsto štyridsať štyri našich spoluobčanov ročne odhadzuje svoj život ako nejakú bezcennú vec. Denne desať. - Prečo?

Uvádzajú tieto príčiny: zúfalstvo, „nešťastná láska“, krivdy, neúspech atď.

Ale tieto príčiny sú len vedľajšie, lebo sú ľudia, ktorí premáhajú všetky tieto príčiny, ba stávajú sa silnejšími a lepšie odolávajú.

Čo je teda hlavná príčina? — Neteší ich život. Nemajú radosti zo života! Hľa, aký veľký je význam radosti pre život!

Radosť je životnou potrebou a životnou silou. Každý človek potrebuje radosť a má nárok na ňu.

Radosť je slnko pre dušu; i pre telo. Múdry lekár váži si tento duševný liek.

Pravá radosť je životným balzamom, neceneniteľnou silou pomocnou vo výchove, nevyrovnateľnou pomocníčkou na poli sociálnom.

Radosť zdvojnásobňuje silu a výkonnosť človeka, dodáva vôli jeho pružnosť, odvahu a vytrvalosť. Z radosti rodia sa veľké činy. Radosť hravo premáha ťarchy a protivenstvá. Radosť zošľachťuje, čini človeka prístupným

dobru, pravde a kráse, zaháňa nízke pudy a prebúdza dobré vlohy. Radosť sblízuje ľudí, povzbudzuje spoločenské obcovanie, tká pásku priateľstva.

Olej.

Nedbalý hospodár už dávno nemastil kolesá voza. Seba samého tresce svojou nedbalosťou; kolesá vŕzgajú, humpľujú sa oveľa skôr, kone sa trápia a menej práce sa vykoná.

Vo sv. Písme býva olej často znamením radosti. Čím je olej pre voz, a každý stroj, tým je radosť pre spoločnosť ľudskú: radosť uhladzuje vzájomné styky a obľahčuje spoločnú prácu.

Nezabudajme ako dobrí strojnici denne pridať kvapku oleja radosti do stroja ľudskej spoločnosti!

Bez radosti nemôže človek ani žiť; bez radosti nemôže žiť ani kresťan, a ani taký, ktorý kráča na výške dokonalosti.

Proti pokušeniu

a svádzaniu mal svätý František tri prostriedky: modlitbu, poslušnosť a radosť v Pánu, ktoré zaháňajú všetky zlé a temné myšlienky. Nestrpel medzi svojimi bratmi skormútenej tvári; keď raz stretol istého brata zarmúteného, hneď si ho zavolať a povedal: „Akú to

máš tvár? Akiste si urazil Boha? Lebo inej príčiny k zármutku predsa nemôže byť. A keď je to príčinou, hľad' sa smieriť s Bohom a neobťažuj druhých svojou zarmútenou myslou.“ „Nech so sklonenou tvárou chodia tí, čo diablovej patria,“ vravel, „nám prislúcha plesať a jasať v Pánu“.

Životopisec hovorí o bratoch Františkových: „Mohli sa tak veľa radovať preto, lebo mnoho odpustili.“

Bludičky.

1. Mamón.

Aragonský kráľ Alfonz dostal výplatu niekoľko tisíc dukátov. Jeden z jeho dvoranov žiadostive hľadel na toto bohatstvo a vzdychol si: „Keby som mal toľko peňazí, jaj, či by som bol šťastný!“ „No dobre, budže šťastný!“ povie kráľ a daroval mu všetky peniaze.

Vtedy začal dvoran viesť hýrivý život: oddal sa opilstvu a kartárstvu. Onedlho utratil zlato aj šťastie aj zdravie.

Albert Rothschild.

Bol jedným z najbohatších ľudí v Europe. Lenže radosti nepoznal: Jeho žena Bettina mala rakovinu. Najslávnejší lekári z celého sveta boli zavolaní k nej. Ale jej nepomohli. Musela

zomrieť. — Najstarší syn sa zbláznil. Jediná jeho dcéra Noemi bola zase hluchá. A najmladší syn Oskár spáchal sebevraždu.

Sv. Terezia

bola ťažko chorá a trpela veľa. Známa pani chcela ju trochu rozptýliť a rozveseliť, nuž jej ukazovala svoje šperky a drahokamy, medzi ktorými bol aj jeden diamant. Svätá sa usmiala a cítila srdečnú sústrasť s deťmi tohoto sveta, že majú radosť z takých malicherných vecí.

2. Sláva.

Nemecký básnik Henrich Heine túžil po ľudskej sláve. Aby sa ľudia jemu korili, spustil sa Boha a rúhal sa mu. A dosiahol istej slávy. — Pár rokov pred svojou smrťou — v najväčšej biede telesnej a duševnej — písal svojmu bratovi Maxmiliánovi: „... Podvihol som čelo proti Bohu... a zato teraz ležím na zemi ako rozšliapaný červík. Česť a chvála patrí Bohu na výsostiach!

Tvoj úbohý brat.“

Zriekam sa neba!“

V roku 1558 nastúpila na anglický trón Alžbeta. Raz vo svojej ctižiadosti mala povedať tieto rúhave slová: „Štyridsať rokov kráľov-

ňou anglickou — a zrieknem sa neba.“ A vládla vskutku vyše štyridsať rokov. — A jej šťastie? Stala sa trudnomyseľnou. Utekala pred spoločnosťou. Vodne a v noci plakala a stenala. Niekedy sopár dní sedela na pokrovci, s očami sklopenými a prstom v ústach. „Ach, moje srdce je nevýslovne sklúčené a smutné,“ priznala sa.

3. Rozkoše.

Anglický básnik Greene okúsil všetky radosti, ktoré mu poskytoval život a svet. Užival ich, kým telo jeho nezačalo chradnúť. Vtom opustili ho priatelia a svet vyhodil ho na ulicu. Zaujal sa ho chudobný obuvník, opatroval ho chorého na tele a na duši, ba priviedol ho naspät k Bohu. Vtedy napísal básnik „s ľútosťou a tlčúcim srdcom“ svoje posledné dielo, ktorému dal takýto nadpis: „Halier radosti za tisíc ľútostí.“

Halier radosti — to je nebe rozkošníkovo. Za tento halier radosti, ako draho platí? Milionom ľútostí.

Pre halier radosti mnoho ľudí obetuje svoje zdravie, svoju česť, svoje svedomie aj svoje šťastie. Aký je to nerozum!

Kto zapíňa nemocnice, blázince a väznice? Tí, ktorí hľadali haliere radosti v rozkošiach tohoto sveta.

Chudáci, chceli hasiť svoju žízeň po radosťi — slanou vodou!

A to je všetko?

Pozemské statky a pôžitky života vábia len zďaleka. Keď ich už človek má, tratia svoju príťažlivosť, neuspokoja ľudské srdce. Bohatstvo neuspokojí, „čím viacej má, tým viacej chce“. Rozkoš zanecháva v srdci ošklivosť a hnus. Keď bol Caesar na výške svojej slávy a už všetko zažil, po čom ľudské srdce túži, vykrikol: „A to je všetko?“

A keď Alexander Veľký podmanil si skoro celý svet, plakal, že už nemá čo dobýjať.

Ľudské srdce je príliš hlboké k tomu, aby ho mohly pomínuteľné veci uspokojiť. „Pre seba si nás stvoril, Pane, a nespokojné je srdce naše, kým nespočinie v Tebe,“ volá právom sv. Augustín.

Vražedník radosti.

Výstrižok z listu mladíka: „... Od siedmeho roku oddávam sa hriechu nečistoty... Svojich rodičov som oklamal... Ich dedičstvo som premárnil.... V srdci mám už na tomto svete peklo...“

Vražedník radosti je hriech.

Ak chceš pravú radosť, zanechaj hriech, oľutuj ho a vyspovedaj sa z neho.

Keby mohla spovedeľnica hovoriť, vyprávala by, koľko ľudí odchádzalo od spovede so slzami v očiach.

Kto je najšťastnejší?

Istý kráľ pýtal sa mudrca: „Kto je najšťastnejší?“ Mudrc odpovedal: „Boh.“ — „A po Bohu?“ — „Ten, kto je Bohu najbližšie!“ — „A kto je Bohu najbližšie?“ — „Človek ctnostný.“ — To je vrchol všetkej múdrosti. Šťastie je u Boha a na cestách k Nemu. „Maj dobré svedomie a budeš mať vždycky radosť.“

Ak je nejaká radosť na svete, tak ju dostane človek čistého srdca; a ak niekde je zármutok a úzkosť, tak ho zakúsi najviac zlé svedomie. (Nasled. Krista 2, 6, 1, a 2, 4, 2.)

Pramene radosti.

Modlitba.

„Je kto smutný medzi vami? Nech sa modlí,“ napomína sv. Jakub (5, 13.)

Pri Curychu je hora Uetli. Zavše je hustá hmla nad mestom a okolím, ďaleko široko nič nevidno len hmlu; slnko neprenikne svojimi oblažujúcimi lúčami až k ľuďom.

Ale vrchol hory vyniká nad hmlu a jagá sa v slnečnom jase. Mešťania vychádzajú na vrch a tešia z krásnych rozhľadov.

Tak aj my cestujeme hustými hmlami starostí a žalostí. Modlitba však pozdvihuje „hore srdcia“. Tam je slnko, tam je horský vzduch večnosti, ktorý lieči všetky choroby. Tam nadobudneme ďaleký rozhľad. Preto: oremus — modlime sa!

Sv. Ján Zlatoústý nazýva modlitbu útlkom pre každý zármutok, základňou veselosti, žriedlom trvalého šťastia, matkou múdrosti. (Contra Anon. 7, 7.)

Čo je bolesť?

Bolesť s radosťou nie sú protivy, lež sestry. Bolesť je cesta k radosti; je pilník, ktorým sa brúsi diamant; je soľ, ktorá zachováva potravu čerstvou a chutnou; je vietor, ktorý čistí vzduch; je dážď, ktorý splakuje špinu; je oheň, ktorý čistí zlato; je trpký liek, ktorý uzdravuje; je pluh, ktorý pripravuje zem na úrodu.

„Všetok med, ktorý možno posbierať s kvetov celého sveta, nemá toľko sladkosti, ako žľe a ocot nášho Spasiteľa.“ (Sv. Ignác z Loyoly.)

Blahoslavený trpiaci.

Už ste počuli výrok Krista Pána: Blahoslavení, ktorí trpia? Ako treba tie slová chápať? Akože môže byť človek blahoslavený

vtedy, keď ho zastihne nešťastie? Či nerobíme všetko možné, len aby sme nešťastie od seba odvrátili? A tu hovorí zrazu: To vám je dobre, keď vás stihne trápenie. Ako to vysvetliť? Prečo nám môže byť trápenie dobré?

Nuž povedzteže, pri čom sa naše svaly otužujú, či keď ideme na vrch povozom a či keď stúpame peší?

Odpoveď je jasná. Lepšie je pre nás, keď sami premáhame odpor stúpania, ako keby to miesto nás konal povoz. A nemyslíte, že by nám mohlo byť aj veľmi dobre, keby sme museli v živote bojovať s ťažkými osudami a protivenstvami — miesto, aby sme sa hladko vozili v šťastí a všetko sa nám plnilo bez námahy, čo si len prajme? Či sa neotúžia v nás mnohé sily, ktoré by ináč zostaly necvičené? Či nepoznáme všeličo, načo by sme boli ináč slepí? — Ved' aj priepasti v horách lepšie poznávame, keď ideme peší, ako keď vysoko nad nimi prebehneme po železničnom moste!

Kto na pr. nebol nikdy chorý, nevie, čo je to byť chorým. Preto nemôže mať ani pravého súcitu ani pravej ochoty pomôcť chorým bližným. Kto neni nikdy chorý, nikdy ani nezkusí, aká veľká je sila duše nad telom. Nemá príležitosti zkusiť to. Blahoslavený je teda, kto sa dostane v živote k pravej príležitosti, duševne sa otúžiť v boji s telom. Často trpí chorý nečinnosťou. Ako by tichá trpezlivosť

a láskavý skromný styk s tými, čo ho opatrujú, neboly ani činnosťou — a to činnosťou, ktorá z chorého činí učiteľa a kňaza všetkých, ktorí o ňom počujú. Takým činom môže sa jeho trápenie aj iným stať požehnaným osudom.

Zato statočný človek nebude chorobu považovať len za nešťastie, ale aj za zisk.

Alebo si predstavte, že zomre v rodine otec. Istotne to patrí medzi tie najťažšie zármutki, ktoré môžu človeka stihnúť. Ale útecha Kristova aj tu by bola: Môžeš si zo zármutku získať blaženosť, jestli nahradíš mladším deťom otca a staneš sa mužnou pomocou matke. Že sa ti život stane ťažším, to je to šťastie, ktoré ti bolo dané ako útecha v nešťastí. Lebo tvoja vôľa a tvoja láska zmohutnejú a zbohatnú o tie úlohy, ktoré teraz pripadly na teba.

Alebo dajme tomu, že na rodinu prídu ťažké starosti peňažné. Koľko blaženosti je pri takom trápení? Tá môže byť v tom, že sa pre biedu všetci príslušníci rodiny tesnejšie somknú k sebe a že začnú sa predchádzať v nežistnosti a odriekaní, ktoré prinesú deťom na celý život posilu a požehnanie. Ale aj v tom tkvie zisk z takého nešťastia, že zavčas poznáme biedu a búrky života, a to nás učiní zrelšími pre náš vlastný boj s osudom a shovievavými oproti slabostiam druhých.

Goethe povedal raz o blahodarnom poučení, ktoré nadobývame nešťastím, tieto slová:

Kto v slzách chleba nejedol,
kto za starosti plných nocí
s plačom na lôžko nesadol,
vás nezná dosiaľ, nebeské moci!

Nebeské moci — to sú všetky tie záchranné myšlienky, vzory, ochotnej srdnatosti a trpezlivosti, ktoré pochodia z myslenia a žitia veľkých ľudí a ktoré sa najopravdovejšie zaskvejú iba v nešťastí, tak akože ani hviezdy nevidíme vodne, ale len keď slnko zapadne. Kto v slzách chleba nejedol — vás nezná dosiaľ, nebeské moci. (B. V. Foerster.)

Podelená radosť.

Pri duševných statkoch je to ináč, ako pri hmotných. Ak dáte niekomu zo svojho majetku, zostane vám len čiastka toho, čo ste pred tým mali. Ale keď dáte niečo duševného, zostane vám všetko, ba napokon máte ešte viac. Tak je to i pri radosť. „Radosť podelená — radosť dvojnásobná.“ Ak chceš mať najväčšiu radosť, snaž sa robiť druhým radosť.

Maličkosti.

Tolstoj vypráva zo svojej mladosti, že jedného dňa v rodičovskom dome pomáhal sluhovi — fľašky klásť na stôl. A keď to spravil, mal z tejto maličkovej služby takú veľkú, dosiaľ neznámu radosť, že jeho duša bola preplnená

myšlienkou: „Aký zlý som bol dosiaľ; keby som sa v budúcnosti mohol stať dobrým a šťastným!“

Šťastný boháč.

Výminkou medzi miliónármi bol Američan Carnegie; ten bol šťastný. Ale sám píše: „Nie som šťastný, že som bohatý, ale zato, že môžem veľa dobrého robiť.“

Aký si bohatý.

Milý čitateľu, prišla ti teraz myšlienka: „Škoda, že nemám toľko bohatstva ako Carnegie! Koľko dobrého by som urobil!“ To je klam zlého ducha. Ty si bohatý a môžeš rozdávať a ani ťa to nestojí veľa: len trochu dobrej vôle.

Ako sa pozdravuješ? Praješ vskutku, aby mal tvoj bližný „dobré ráno“, „dobrý deň“, „dobrý večer“, aby bol „s Bohom“? Či sú ti to len prázdne slová? Vlož do týchto slov svoju dušu; tým rozsievaš radosť do srdca ľudských.

Povedz zavše prívetivé slovo aj tomu, ku komu cítiš odpor. Ukáž veselú tvár, hoci máš bôľ v srdci. To neni pretváarka, ale láska. Kvietok, ktorý donesieš chorému, malá spomienka, nevinný žart, veselá pieseň, hľa koľko príležitosti rozsievať radosť!

Pomáhaj rád.

Pastor O. Funke vypráva zo svojho detstva, že raz šiel so svojím otcom a bratom na prechádzku. Ako im otec vyprával, zbadali akúsi starenku, ako márne sa namáha zdvihnúť nošu nasbieranej haluziny. Chlapci zvedavo pozerali na starenu. Vtom však znehradky vylepil otec chlapcom zaucha a šiel pomôcť starenke.

Keď sa vrátil, pýtal sa zadivených synov: „Viete, načo sme na svete? Nie? teda vám poviem: Ľudia sú na svete, aby si jedno-druhému pomáhali.“

Správne to povedal istý filozof: „Nasleduj Boha,“ to znamená: P o m á h a j , k d e m ô ž e š!

Legenda.

V záhrade medzi kvetinami rástol šíp. Tri krásne púčky otváraly práve svoje ružové kvety. I prišlo dievčatko do záhrady a videlo ten planý šíp. Zalúbily sa mu tie tri púčky a prosilo záhradníka, aby mu jeden dal.

„Mne veru nezáleží na šípovej ružičke. Tu ju máš!“ Dievča pekne zadakovalo a zaneslo ružičku svojej priateľke. Tá mala priam svadbu, nuž dala si ružičku do venca. „Hľa, ako krásne sa ta hodí“, povedala a mala radosť.

A prišla dcéra chudobnej žobráčky do záhrady a uvidela tie dve ružičky, ktoré ešte zostaly. „Ach, ako by sa tešila moja mamička,

keby som jej takú ružičku doniesla!“ A poprosila záhradníka.

„Mne veru nezáleží na šípovej ružičke. Tu ju máš!“ povedal záhradník a odrezal druhú ružičku. Chudobné dieťa donieslo ju svojej chorej matke a tá z nej mala poslednú radosť. Lebo na druhý deň bola už vo večnosti.

Už len jedna ružička bola na kričku. Kvitla tri razy krajšie ako predtým. I záhradník zostal pri nej stáť a nemohol sa odlúčiť. „Aký krásny je ten kvet! Aký jemný, ako mu svieti zlaté srdiečko na prostriedku. A tie lístky ružové zôkol-vôkol! Púbi sa mi. Vezmem ho so sebou na krst svojho najmladšieho synka.“

V ten istý deň mala nevesta svadbu. Keď mala odísť z kostola, vytiahla ružičku z venca a položila ju na znak vďaky na oltár.

Na druhý deň bol krst záhradníkovho najmladšieho syna — aj jeho ružičku nechali v kostole.

Na tretí deň odnášali žobráčku do kostola. Na holej rakvi ležala zvädnutá ružička a keď nosiči položili rakev, spadla ružička na zem a zostala v kostole.

Takýmto spôsobom boly tri ružičky zasa spojené a rady umieraly pred Najvyšším, keď boly vykonalý najkrajšie dielo: radosť. —

Svet je bez radosti. Tisíce radovánok, ale nijakej radosti. Neni divu. Mnohí zahodili to najdrahšie: vieru, spojenie s večnosťou. A bez

tohto spojenia podobá sa človek ružičke bez korenkov. (Wiener Kirchenbl.)

Slnko a vietor.

Slnko a vietor sa stavily, kto skorej pre-môže pocestného a shodí mu kloúbuk s hlavy.

Vietor začal; oboril sa na chodáka a fúkal silnejšie a silnejšie. Lenže čím viac sa namáhal, tým pevnejšie držal si pútnik kloúbuk na hlave. Až sa konečne musel vietor vzdať.

Nato začalo slniečko. Usmialo sa na milého pocestného. Hrialo ho svojím teplom viac. Netrvalo to dlho a človek sám si složil kloúbuk. Slniečko vyhralo stávkou.

V tomto podobenstve je hlboká pravda. Láskou a prívetivosťou i miernosťou zapôsobíme na duše ľudské lepšie než prílišnou prisnosťou.

Radost vo výchove.

Ó, osušte slzy dieťkam, veď dlhý dážď veľmi škodí kvietkam! (Jean Paul.)

Nemali by sme sa s deťmi len maznať a nežiadať od nich nijakých obetí a nijakého sebazaprenia! Treba je zavše aj kárať a tresť.

Avšak nejedna matka a zvlášť otec len kára, len tresce a nadáva. „Veľmi dlhý dážď škodí kvietkam!“

Radosť je najlepši pomocník vo výchove. Slová: „Urobíš mi veľkú radosť, keď mi pomôžeš,“ alebo: „Spravíš mi to, všakže? Veľmi by ma tešilo“ — takéto a podobné slová urobia aj tú najväčšiu obeť ľahkou.

Vychovávajúte deti, aby rady robily radosť a j druhým. „Akú radosť by mal otec-ko, keby si mu to spravil.“ Keď sa blíži sviatok niektorého člena rodiny, poraďte sa s deťmi, ako ho osláviť, čím by ste mu urobili radosť. Matka, vezmi dieťa so sebou, keď ideš pozrieť chorého, aby si v dieťati zobúdzała súcit a túžbu po pomoci.

B. V. Foerster dáva deťom v svojej „Životospráve“ návod, ako sa treba cvičiť v týchto čtnostiach. Podávame tri ukážky:

Uč sa hrať na husliach.

Bol raz jeden chlapec, ktorý mal jedenásť rokov a už nikto sa nechcel s ním hrať. Lebo každú hru pokazil a mal radosť, keď mohol druhých trápiť a nazlostiť, pritom ešte za každým aj vykrikoval. Raz navštívili chlapci a dievčatká, čo sa s ním hrávali, jeho matku a ponosovali sa na neho. Vtedy videli, ako tam mali, smutný a truchlivý byt to bol. Jeho matka ukázala staré, roztrepané husle a vravela, že on na nich hráva, lebo má veľkú radosť z muziky — ale že nemá peňazí, čo by ho dala učiť alebo husle mohla kúpiť. To povedaly deti doma. Poniektorí rodičia sa doho-

vorili, že sa poskladajú, aby chlapec mohol mávať hodiny hudby. Sbíerka sa vydarila a chlapec dostával svoje hodiny. A hľa, — od toho dňa bol celkom premenený. Všetkým sa videlo, že je úplne iný. Mal totiž voľačo na svete, čomu sa mohol tešiť — a vtom ako by sa prelomil ľad v jeho srdci a ako by vychádzalo všetko milé a dobré, čo do tých čias v ňom spalo.

A predsa ho jeho kamaráti vyhlásili za nepolepšiteľného. Najprv sa nazdávali, že by ho napravil nejaký výprask. Ale matka povedala: „Bijem ho so dňa na deň a to nič nepomáha.“ A teda pomohly husle. „Na vlastných piesenkách sa škovránok k nebesiam vznáša,“ spieval raz básnik. Tak sa povzniesol malý Ivan Kvapil na tónoch svojich vlastných husiel k svetlu.

Mali ste už vrastený neht? To hrozne bolí, hejže? Keďže nemá miesta, aby mohol rásť rovno, pre tesnú obuv, nuž zahne sa a z pomsty vrastá do živého mäsa. Ivan Kvapil mal mnoho obrazivosti a veselosti i radosti zo života. Lenže to všetko nemohlo rásť rovno. Nuž zakrivilo sa a vrastalo do živého mäsa a urobilo z neho divocha a zurvalca. Akože pomohla bitka a vyhadzovanie?

Čo sa môžeme naučiť v koniarni.

„Herka je načisto zkazená,“ počul som raz od istého paholka. To bol krásny a silný

kôň, o ktorom hovoril — ale zapovedal sa už na ňom nosiť. Lebo hľadela jazdca len a len shodiť alebo pritísnuť o strom a plot a pri vysadaní alebo sosadaní len chňupala a vyhádzovala človeka. Každý paholok, ktorý jej niesol obrok, zatínal ju po nose alebo surovo reval na ňu a kočiš bol hrdý nato, že on jediný vydrží pri všetkých skokoch aj hodinu v sedle — najmä, keď hľadia naňho diváci s galerie.

I prišiel jeden cestovateľ, ktorému sa kôň zaľúbil a povedal, že ho za štyri týždne tak vycvičí, že sa bude môcť okolo prsta okrúcať. Všetci si mysleli, že vie bičom a ostrohami ešte lepšie narábať ako kočiš a tešili sa na ten dusot v jazdiarni. Lenže to dopadlo celkom ináč. Keď mu koňa osedlali, prihováral sa zvieratú miernym skoro nežným tónom a dával mu cukor. Potom ho previedol sopár razy po jazdiarni a stále mu čosi húdol. Až naraz sedel na ňom. Vtom koň spravil sopár poriadnych skokov a očakával, že ho jazdec štuchne nohou. Neprišlo nič. Jazdec ho len pevne držal a pohýňal železnými stehny. Ani jedno prudké slovo, nijaké mykanie uzdou, nijaké stuchanie. Tak to robil dva týždne. Potom by ste koňa už neboli ani poznali. Taký bol krotký, že sa pohyboval, ako človek, čo sa s ním vyprával.

Opýtajte sa hocktorého zkuseného koniara, či vám nebude rozprávať to samé. Veď arabské kone predovšetkým pre toto si tak ušľachtile

vykračujú, lebo Arab s nimi zaobchodí ako s priateľmi. Najušľachtilejší kôň zkaží sa surovým zaobchádzaním a najdivšie zviera možno zase napraviť vlúdny a láskavým zaobchádzaním.

Z toho možno najlepšie posúdiť, že vlúdna dobrota neni nijaké slabuškárstvo, ale je to veľká prirodzená moc, ktorá je schopná skrotiť aj zvieratá, s ktorými už nič nevyvedie ani najposlednejší kočiš. Nejedem, čo nechcel veriť v moc dobrého slova, naučil sa to konečne v koniarni.

Nepříjemní ľudia.

Oňahdy sa ma pýtal istý chlapec, čo má vraj robiť, keď príjde nepříjemná návšteva. Keď vraj sa prejavuje v takom prípade radosť, je to predsa lož a pretvárka — a na druhej strane nemôže zase povedať: „Pre Boha, už ste mohli zbadáť, že vás nemôžem ani vidieť.“

Dal som chlapcovi túto odpoveď: Pravdaže nemáme prejavovať potešenie, ktoré cítime. Ale keď trochu premýšľame, prideme na to, že môžeme považovať aj takúto návštevu za niečo potešiteľného — a potom sa ani nebudeme vlúdne pretvarovať. Myslím to tak: Premýšľaj o tom, aký je to smutný osud, byť nepříjemným človekom — mať alebo osvojiť si vlastnosti, ktoré nemôžu druhí ľudia vystáť. Kto to zažil, že sa iní naňho tešia, keď sa blíži,

mal by sa jednúc pýtať: „Ako by to bolo, keby miesto tohto všetko odo mňa utekalo, keby som prichádzal, alebo keby začali mrmľať a hromy svolávať a ešte aj dvere otvorili so strojeným úškrnom?“ Ako zlý sen je taká myšlienka, všakže? A je isté, že ľudia, keď niečo takého zakúsia, ešte viacej sa znechutia a zatrpknú. A čo bolo príčinou ich neutešeného živobytia? Možno smutné detstvo, možbyť neužili domova a lásky a možno aj ťažké osudy a sklamania. Keď to stopujeme, vzniká v nás už súcit a bezmála aj akási hanba z nezaslúženého šťastia nášeho — nepríjemná návšteva ztráca zrazu nepríjemnosť, lebo nás čosi ženie, aby sme na príchodzom niečo napravili, čo život pozabudol, a vyzvedeli, či pod drsnou šupou neni ešte ušľachtilé ja-dierko. Pravdaže je oveľa ľahšie príjemnú návštevu prijímať — ale práve to malo by nás poháňať, aby sme vyprobovali svoju silu pri nepríjemnom a pričínili sa svoje malé ja i s jeho odporovaním a vrtkavosťami premôcť vo službe lásky.

Apoštolát radosti.

Čim získame srdcia ľudské pre Krista? — Radostou. Preto je radosť jedným z najlepších pomocníkov apoštolských.

Sv. Filip Nerejský (1515—1595) hrával sa rád s deťmi a dovoľoval im robiť aj krik. Keď

sa to videlo niekomu čudným, vravieval: „Rád by som im dovolil i drevo štiepať na svojom chrbte, len aby nechrešily.“

Druhý raz zase hovoril: „Jasná myseľ posilňuje srdce a činí nás vytrvalými v dobrom; preto by mal byť sluha boží vždy dobrej mysli.“

Umelci radosti.

Kráľovna mučeníkov.

Panna Maria, ktorá najviac vytrpela z lásky k nám, práve preto môže byť: Príčinou našej radosti.

Jej vlastné srdce bolo pri všetkých bolestiach naplnené radosťou. Nielen u sv. Alžbety, ale aj po celý život znela jej pieseň v duši: „Zvelebuje duša moja Pána, a zaplesal duch môj v Bohu Spasiteľovi mojom.“

Apoštolovia.

Keďže hlásali Krista, bičovali ich. Aký bolestný to bol trest a aká potupa! Sv. Lukáš pridal k tomu malú, ale významnú poznámku: „A oni išli z toho shromaždenia radujúci sa, že boli hodní trpieť pohanenie pre meno Ježišovo. A neprestávali každý deň v chráme a po domoch učiť a ohlasovať Krista Ježiša.“ (Sk. ap. 5, 41. 42.)

O trpezlivosti.

Bl. Henrich Suzo.

Blahoslavený Henrich bol tak navyknutý, že keď bol zbavený nejakého utrpenia, už čakal od Boha zase druhé. Len raz mu Boh doprial oddychu, lenže nie na dlho.

V takom čase, keď necítil utrpenia, prišiel do voľaktorého ženského kláštora a sestry sa ho pýtali, ako sa má? Na to povedal: „Obávam sa, že je teraz so mnou zle, lebo už štyri týždne ma nikto ani telesne ani na cti nenapadol, nuž obávam sa, že na mňa Pán Boh zabudol.“

Ako tak chvíľočku u nich pri okne sedí, prišiel akýsi rádový brat; vyvolal ho von a vravel: „Bol som nedávno na istom hrade, a tam sa ma pýtal jeho pán, kde sa zdržujete; podvihol ruku a prisahal pred všetkými, že vás na tom mieste mečom prekole, kde vás najde; to isté urobili aj niektorí válečníci, jeho najbližší priatelia; títo vás už aj po niektorých kláštoroch hľadali, chtiac svoju zlú vôľu previesť; chráňte sa preto, ak vám je život milý.“

A keď to služobník večnej Múdrosti počul, zvolal: „Boh nech je pochválený!“ A hneď ponáhľal sa zase k oknu a povedal svojim duchovným dcéram: „Ach, deti moje, dobre sa majte; Boh na mňa myslel a dosiaľ nezabudol na mňa.“

O trpezlivosti, kde je dokonalá veselost, píše svätý František.

Raz keď šiel sv. František z Perugie k Panně Marii Anjelskej s bratom Levom o tomto sa vyprávali. V zimný čas to bolo, preveliká zima ich náramne trápila. Na brata Leva, ktorý šiel trochu napred zavolať sv. František a povedal toto: „Ó, bratu Leve, čo by minoriti na každom mieste dávali veľký príklad svätosti a dobrého vzdelania, jednako piš a dobre pamätaj, že v tom neni dokonalej veselosti.“

A keď prešli kus cesty, sv. František zavolať naň druhý raz: „Ó, bratu Leve, čo by minorit osvecoval slepých, narovnával zakrivené údy, vyhánal diablov, vracal sluch hluchým, chôdzu chromým, reč nemým, ba čo viac vzkriesil by človeka štyri dni mrtvého, piš, že v tom neni dokonalej veselosti.“

A keď pošli ďalej, sv. František volá silne: „Ó, bratu Leve, keby minorit vedel všetky jazyky a všetky vedy a všetky písma, takže by mohol prorokovať nielen veci budúce, ale aj tajomstvá svedomia a ľudí, piš, že v tom neni dokonalej veselosti.“

A keď zase prešli kúsok cesty, sv. František znovu zavolať mocne: „Ó, bratu Leve, ovečka božia, keby minorit hovoril jazykom anjelským a znal by behy hviezd a silu bylín, a byly by zjavené všetky poklady zeme a poznal by prirodzenosť vtákov a rýb i všet-

kých živočíchov i ľudí i stromov i kameňov i korienkov a vôd, píš, že v tom neni dokonalej veselosti.“

A keď prešli ešte kus cesty, sv. František volá mocne: „Ó, bratu Leve, čo by minorit vedel kázať tak dobre, že by obrátil všetkých nevercov na vieru Kristovu, píš, že v tom neni dokonalej veselosti.“

A keď tento spôsob shovárania potrval skoro dva kilometre, brat Lev s veľkým podivením sa ho opýtal a povedal: „Otče, prosím ťa pre meno božie, aby si mi povedal, kde je dokonalá veselosť.“

A sv. František mu odpovedal: „Keď príde me k Panne Marii Anjelskej takito premoknutí dážďom a skrehlí zimou a i celí zablatení a strápení hladom a zaklopeme v kláštore na fortňu a príde vrátnik nazlostený a povie: Kto je? a my povieme: Sme dvaja z vašich bratov, a on povie: Nehovoríte pravdu, vy ste dvaja podvodníci, čo chodíte po svete a klamete ľudí a okrádate chudobných o almužnu; practe sa preč; a neotvorí nám, lež nechá nás stáť vonku na snehu od dážďa skrehlých a hladných až do noci, vtedy ak také príkorie a takú ukrutnosť a také vystrájanie znesieme trpezlivo bez trápenia a bez reptania a budeme si pokorne a vľudne myslieť, že ten vrátnik nás vskutku zná a že Boh skrze neho hovorí k nám, ó, bratu Leve, píš, že v tom je dokonalá veselosť.“

A keď my neprestaneme klopať, výjde von nazlosteny a ako dotieravých tulákov bude nás vyháňať grobianstvami a pohlavykami, vykrikujúc: Practe sa ztadiaľto, pobehaji nanichodní, veď môžete ísť do špitála, lebo tu nedostanete ani jedla ani nocľahu; a keď my toto trpezlivo znesieme, ba ešte s radosťou a láskou, ó, bratu Leve, piš, že v tomto je dokonalá veselost.

A keď my, pre hlad, zimu a noc nútení budeme ešte klopať, volať a prosiť pre lásku božiu s veľkým nárekom, aby nám otvoril a pustil nás dnu, lež on ešte pohoršenejší povie: Ale toto sú dotieravci, však vás ja vyplatím, ako sa patrí; a výjde von s hrčkavou palicou a zdrapí nás za kapucňu, svalí na zem do snehu a po nás s tou palicou; a keď my všetky tieto veci znesieme trpezlivo a s radosťou, mysliac na bolesti Krista požehnaného, ktoré máme znášať z lásky k nemu, ó, bratu Leve, piš, že v tomto je dokonalá veselost.

Teraz čuj zakončenie, bratu Leve: nad všetky veci, milosti a dary Ducha svätého, ktoré Kristus udeľuje svojim priateľom, je premáhanie seba samého, je ochotné znášanie bolesti, krívd, potupy a nepoňodlia pre lásku Kristovu; lebo s inými darmi sa nemôžeme chlúbiť, keďže sú neni naše, lež od Boha; prečo aj apoštol hovorí: Čo máš, čo by si nebol dostal? A keďže si dostal, čo sa chváliš, ako by si nebol dostal?

S krížom súženia a protivenstva môžeme sa však chváliť, lebo toto je naše, a preto hovorí apoštol: Budem sa chváliť s krížom nášeho Pána Ježiša Krista. Ktorému vždycky česť a sláva na vcky vekov. Amen.“ (Kvietky sv. Františka 7.)

Majster Eckart

napomína, a by sme každé utrpenie oslovili: „Vitaj, môj milý, jediný, verný priateľu; tu som ťa veru nepredvídal ani neočakával; kloním sa veľmi pokorne pred tebou.“

„Veď to je milé, keď niekto pre nábožné svedomie znáša protivenstvá a trpí nespravodlive. Ale keď za dobré skutky trpezlivo trpíte, to je Bohu milé.“ (1. Peter, 2, 19. 20.)

Sv. Bonaventúra (1221—1274) často hovorieval: „Duševná radosť je najistejším znakom milosti božej, prebývaajúcej v nás.“ „Veselé srdce je prístupnejšie milosti ako smutné; lebo Duch svätý je láska a radosť Otca i Syna, a rovnako má od prírody väčšiu radosť v rovnej miere.“

Zomrel na druhom cirkevnom sneme v Lyone. Spisovateľ listín koncilu píše o ňom: „Pán mu dal takú okúzľujúcu milotu, že každý kto ho videl, bol hneď láskou k nemu uchvátený.“

Pius X., ačkoľvek v chudobe rástol, bol už ako chlapec vždy jarý a veselý, a ani

ako chudobný kaplán a farár nikdy neztratil svoj humor. Keď bol riaditeľom seminára v Trevize, hovorievalo sa: nikde není veselšie než vo spoločnosti Sartovej. Aj ako biskup a patriarcha bol vždy veselý a šíril okolo seba vždycky slnečný jas dobrého rozmaru.

Studnička zlata.

Pavlina Maria Jaricotová bola dcérou zbožného obchodníka v Lyone. Včas pocítila v srdci lásku k cirkvi katolíckej. Vtedy boly smutné časy vo Francii. Revolúcia srúcala chrámy. Rodičia obetovali koľko len mohli, aby mohly byť katolícke bohoslužby.

Jeden deň videla Pavla matku zarmútenú. — Prečo? — Chudobná žena bola u nej a s plačom odchodila, lebo mať jej nemohla pomôcť.

Vtom povie malá Pavla: „Keby som mala studničku zlata, aby už nebolo chudobných a aby už nikto nemusel plakať.“

Matka sa zasmiala a vysvetľovala dcéruške, že zlatom by neosušila všetky slzy, ale pokračovala, „keď budeš Pána Boha mať rada, najdeš vo svojom srdci toľko bohatstva, že pomôžeš všetkým trpiacim.“

„Mamička,“ zvolalo dievča, „pros Pána Boha, aby som ho z celého srdca milovala, aby som mohla tešiť všetkých nešťastných.“

Zkúškou radosti

je smrť. Radosť trvajúca i v smrti, je pravá a večná. Sv. Terezia, keď počula hodiny biť, vravievala: „Radujte sa, milé sestry, a buďte dobrej mysli, zase sme sa o hodinu priblížili smrti.“

Sv. Karol Boromejský zvolal, keď sa smrť blížila: „Ecce venio!“ „Hľa, prichádzam!“

Sv. Rozália Limanská keď umierala, usmievala sa. Pokým okolo kľačiaci plakali, ona sa modlila žalm: „Zaradovala som sa, keď mi bolo povedané: „Pôjdeme do domu Pánovho.“

Sv. Alojz, keď mu lekár oznámil, že nieto pomoci, zaplesal; a keď ho jeden z bratov prišiel pozrieť, povedal: „Pôjdeme s radosťou! Pôjdeme s radosťou!“ — „A kamže, Alojze,“ pýtal sa zadivený brat.

„Do neba, do neba. — Pod', zaspievame si: Teba Boha chválime.“

Pre sebvýchovu.

Večer, kým usneme, povedzme si pomaly, kľúdne a dôverne: „Môj Bože, chcem zajtra celý deň byť veselý.“ Predstavíme si, s akou radosťou zajtra staneme, ako vesele budeme pracovať a s ľuďmi aj nepríjemnými zaobchodiť. „Taký budem na zajtra.“ To si preopakujme pár razy. Táto myšlienka bude na nás

účinkovať po celú noc, tíško, ale iste. Ráno podistým staneme veselší. A hneď po dobrom úmysli opakujme si: Dnes celý deň je radostný! Celý deň, ó Pane, s Tebou! — A tak robme každý večer a každé ráno. A keď sme jednako len klesli, nezostaňme ležať, ale znovu povstaňme.

Večer pri spytovaní svedomia sa pýtajme: „Usiloval som sa druhým spraviť radosť, potešiť zarmútených?“ A povedzme si pevne a odhodlane: „Zajtra to pôjde s pomocou božou ešte lepšie!“

*

„Sme jako smutní a vždycky sa radujúci, jako chudobní a mnohých obohacujúci, jako nič nemajúci, a predsa všetkým oplývajúci.“ (2. Kor. 6, 10.)

*

„Ovocie ducha je: láska, radosť, pokoj, trpezlivosť, dobrotivosť, dobrota, shovievavosť, krotkosť, vernosť, skromnosť, zdržanlivosť, čistota.“ (Gal. 5, 22.)

*

„Nebudte smutní, lebo radosť Pána je našou silou.“ (2. Ezdr. 8, 10.)

*

„Radujte sa v Pánu vždycky, znovu hovorím, radujte sa!“ (Fil. 4, 4.)

*

„Toto mluvil som vám, aby som mal radosť vo vás a aby vaša radosť bola úplna.“
(Ján 15, 11.)

*

„No teraz idem k tebe a toto mluví na svete, aby mali radosť moju v sebe úplnu.“
(Ján 17, 13.)

Nihil obstat. Neosolii, die 21. Martii 1934. Joannes Javorka m. p., censor dioec. N. 888/1934. Imprimatur. Sv. Kríž nad Hronom, die 22. Martii 1934. † Marianus m. p., episcopus Neosoliensis.

„ŽIVOTOM“. Náboženské, výchovné a sociálne úvahy. Vychádza v Hlučine dvarazy mesačne. Jeden sväzok za 50 hal. Predplatné na celý ročník (24 sväzokov) aj s poštou 13 Kčs. Nakladateľ Exerciciový dom, Hlučín v Sliezsku. Zodpovedný redaktor Ján Miekisch v Hlučine. — Tlačila Typia, Mor. Ostrava, Přívozska ul. 8.

Soznam dosial' vyšlých slovenských brožuriek „Životom“.

R o č n í k I.

1. Omšová knižočka pre deti.
2. P. Augustin Pro.
3. Svetová kríza.
4. Blahoslavení milosrdní (Karita).
5. Kristus Král'.
6. Sv. Alžbeta durynská.
7. Adventisti.
8. Dievčata pozor!
9. Móda a dnešný ženský svet.
10. Hrdina v robotníckom obleku.
11. Kňaz a l'ud.
12. Mladíkom medzi 17. a 24.
13. Hriech.
14. Sv. Gerard Majella.
15. Umučenie Pána.
16. Milostivý rok.
17. Radosť.